

Tegn. Eli Fj. Tonheim

KORONAPEDAGOGIKK. 2020.

AV KJELL A. JENSEN.

Mykje kritt.

Da skolene her i landet ble stengt under coronaepidemien våren 2020 og måtte totalt legge om undervisningen, kom jeg til å tenke på opplevelser jeg hadde i min tidligste tid som lærer. Rektor ved Kristiansand lærerskole, Wilhelm Aarek, holdt en gang et foredrag for øvingslærere der han pekte på at «det er ikke vanskelig å endre undervisningen i skolen når vi bare gjør det over lang tid.» Gjennom 40 år i skolen opplevde jeg at vi fikk nye lærerplaner omtrent hver tiende år. Og hver gang sukket noen kolleger: «Var det

ikke bedre at vi kunne holde fram med de planene vi har til disse er gjennomført.»

Tankene gikk også til min gamle lærer i metodikk på lærerskolen som hevdet at «ein god lærar brukar mykje kritt.» Underforstått at tavle og kritt står sentralt i all god undervisning. Noen husker gjerne at ble bråk da skolesjefen i Hå kommune for noen år siden foreslo å fjerne tavlene fra klasserommene.

I skolehistorien leser vi at lærerne i gamle dager ble sammenlignet med sola som sender sine stråler rikt og rettferdig ut over alle på jorda. Slik skulle lærerne sende sine kunnskaper «rikt og rettferdig» ut over alle i klasserommet.

I 2020 satte helseministeren skolene våre på hodet.

Da helseminister Bent Høye den 12.mars 2020 påla stenging av all undervisning fra barnehager til høyskoler og universiteter, så skjedde dette nesten uten forvarsel. Pålegget kom som et sjokk for mange. Regjeringen fant det nødvendig å sende elever og studenter hjem på grunn av akutt fare for at det farlige corona viruset skulle få spre seg rundt i landet.

Skolene ble derfor stengt fra den 12. mars til den 02. juni.

Avisene skrev om at noe lignende ikke hadde hendt siden krigsdagene i 1940-45 og kanskje under spanskesyken etter forrige verdenskrig. Noen eldre husker da skolene ble stengt under krigen, at elevene bare møtte på skolene, fikk nye lekser og så dro de hjem igjen og utførte oppgavene.

Hjemmeundervisningen var krevende for mange elever.

Elever og foreldre ble stilt over for helt nye og krevende utfordringer.

Koronaundervisningen ble noe helt annet enn noen hadde kunnet forestille seg. Begrepene digital undervisning og hjemmeundervisning fikk et nytt innhold. Lærere og elever skulle ikke lenger møtes i klasserommene, men være hjemme og undervises digitalt.

Det vil si at lærerne satt hjemme og underviste elevene via nettbrett. De fleste elevene var fortrolig med å bruke nettbrett på skolen, men da som oftest med læreren til stede. De fleste av elevene var fortrolige med bruk av nettbrett hjemme. Det radikalt nye var at læreren selv satt hjemme og så hver enkelt elev i klassen på sin skjerm mens elevene så og hørte læreren. Dessuten hadde læreren visuell kontakt med den enkelte eleven og kunne drøfte oppgaver med hver av dem.

Lærerne ble stilt over store utfordringer den tida skolene var stengt

Hjemmeundervisningen stilte læreren overfor store utfordringer.

Gjennom digital kontakt hjalp kollegene hverandre og utvekslet erfaringer og utfordringer som de fleste ikke tidligere hadde møtt under utdanningen på lærerskolen. Også foreldrene fikk nye og krevende utfordringer i kontakten med lærerne om forståelsen av oppgavene og arbeidsmåtene.

Læringskurven var bratt både for elever, foreldre og elever.

Det kom stadig nye pålegg som alle måtte forholde seg til.

Dette var undervisningsmåter som få var fortrolige med fra tidligere.

Foreldrene trengte hjelp

I tillegg til undervisningen av elevene måtte lærerne også hjelpe foreldre med å lære pålogging og bruk av nettbrett. Det ble gjennomført digitale møter mellom lærer og foreldre. Noen foreldre hadde også problemer med barna sine som ikke ville stå opp om morgenen og helst ville ligge med nettbrettet i senga. Andre elever følte seg alene hjemme, men stod opp til vanlig skoletid og syntes det var trivelig å treffe sine venner via nettbrettet.

Det ble stilt store krav til foreldrene også mens skolene var lukket

En mor uttalte til Utdaningsnytt, nr 7 2020, at hennes sønn hadde hatt hjemmeundervisning i lang tid på grunn av lærevansker og mistriivsel. Nå blomstret sønnen opp og arbeidet selvstendig og tok igjen mye som han tidligere ikke hadde fått med seg av kunnskaper og ferdigheter. Moren håpet at koronapedagogikken måtte fortsette når skolene igjen flyttet undervisningen tilbake til klasserommene.

Andre opplevde at de nye undervisningsmåtene var særlig til skade for elever med behov for spesialundervisning og nær kontakt med andre barn. En mor beklaget seg fordi hun var alene hjemme med fire barn og at det var vanskelig å konsentrere seg under samtaler med læreren fordi barna var så urolige. Den første tiden stilte gjerne foreldre opp i møte med lærerne pent stelt og velkledd foran dataskjermene.

Etter hvert ble de ikke så nøye med utseendet når de møtte lærerne «på skjermen.»

Elevene måtte bruke mye tid utenfor skolen

Uteundervisning.

Siden de fleste skolene ikke hadde rom nok når klassene ble delt, førte dette til at lærerne måtte undervise i fri luft i all slags vær. Begrepet uteundervisning fikk et nytt innhold. Lærerne var ute med elevene i mye større omfang enn tidligere. Skolens nærområder ble tatt i bruk. Elevene fikk til oppgaver å hente kunnskaper ute uten å bruke lærebøker. Kunnskapene hentet de i skogen, på fjellet og ved strendene i nærheten. Noen hentet kunnskaper og erfaringer fra arbeidsplasser i nærområdet eller på åpne plasser eller idrettsanlegg. I stedet for «tavla og kritt» benyttet lærerne gjerne nettbrett med bilder og illustrasjoner som forklarte og utfylte emner elevene arbeidet med. Til Utdanningsnytt fortalte noen elever at de satte stor pris på at de fikk rik anledning til arbeide sammen ute, i grupper, når de skulle gå på jakt etter kunnskaper. De begrunnet det med at de oppdaget flere forskjellige ting som samlet ga bedre svar på lærerens oppgaver enn om de arbeidet alene.

Lærerne møtte også krevende hygieniske utfordringer.

I tillegg til de pedagogiske utfordringene ble lærerne stilt over for store utfordringer knyttet til krav fra helsemyndighetene. Smitteregler ble pugget. Uteområder måtte merkes for små grupper.

Lærerne møtte ett nytt begrep: «Kohort», som betyr en gruppe mennesker innen epidemiologien. Alle kohort måtte få anvist sine egne plasser. Og alt utstyr måtte desinfiseres til stadighet. Spesialrom måtte ominnredes. Sløydsaler, musikkrom og rom for heimkunnskap måtte rigges om til klasserom. Elevene ble delt inn i grupper på maks 15 elever. Men fra 10. juni fikk elevene igjen lov å være sammen i klasserommene.

Vekt på hygiene.

Gjennom koronaundervisningen erfarte elevene mye nytt om atferd og hygiene. De måtte ikke være flere sammen enn fem i hver gruppe. De måtte alltid holde avstand til sine venner, og de måtte ikke komme fysisk nær hverandre. De måtte holde seg hjemme og ikke søke kontakt med sine nære venner på fritiden. Da smittenivået ble nedjustert, ble skolene gjenåpnet og klassene kunne igjen undervises samlet, men alle måtte fremdeles unngå fysiske kontakt.

Før elevene fikk komme tilbake, måtte alt reorganiseres.

Lærere, ledere og annet personale måtte først merke golv, pulter og andre områder der elevene skulle oppholde seg. De måtte bære og flytte på skolemøbler. Det måtte lages nye timeplaner og endres på skoletider for undervisning og friminutt. Også foreldrene deltok i dugnaden.

Koronakrisen har ført til at skolene har gjort store fremskritt med digital undervisning.

Læringskurven ble bratt både for elever, foreldre og lærere. Det er grunn til å tro at aldri tidligere har elevene vært nødt til å hente kunnskap fra så mange kilder som under koronatiden. Lærerne har vært utsatt for «kræsjkurs» i nye undervisningsmåter. De er blitt drillet i digital undervisning, nettmøter, digitale tilbakemeldinger og oppgaver som egnet seg for digitalundervisning.

Noen opplevde undervisningen som særdeles krevende, mens andre syntes de møtte spennende utfordringer og oppdaget nye muligheter med digitalundervisningen.

Trolig har coronaundervisningen satt spor etter seg.

Kanskje har lærerne i denne koronatiden er blitt mer fortrolige med hvilke muligheter der er gjemt i digitalundervisning.

Både elever og lærere har fått nye arenaer for samarbeid.

Elevene har fått mer kreative oppgaver å arbeide med hjemme.

En elev i Egersund fortalte: Når eg gjør lekser, så hjelpe marsvinet meg. Marsvinet får trykke på tastene på nettbrettet. Av og til trykke marsvinet slik at svarene blir rette. Men eg har ikkje fortalt någe til frøken, for hu vil eg ska gjør leksene sjøl uten at eg får hjelp av andre.

Foreldrene er blitt mye mer engasjert i barnas skolearbeider i forbindelse med hjemmeundervisningen.

Lærerne har lært å bruke videokonferanser som verktøy.

Når skolene igjen er åpnet for vanlig undervisning, så blir det spennende å følge med på om coronaundervisningen har satt spor etter seg.

Fra høsten 2020 skal skolene arbeide etter nye læreplaner.

Vi som fikk vår praktiskpedagogiske utdanning da Normalplanen av 1939 var i bruk, skjønner at det kreves mer av dagens lærere enn å være flinke med «tavla og kritt».

Elevene gleder seg over å få være samlet igjen